

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	5
MIKÓ ZSUZSA: Adatok Zala megye közigazgatás- és politikatörténetéhez 1945.....	7
KÁLI CSABA: Zala megye gazdasági életének fontosabb vonásai 1945-ben	17
DOKUMENTUMOK ZALA MEGYE TÖRTÉNETÉBŐL.....	33
1. Zalaegerszeg, 1944. október 18. A Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalom Észak-Zala Megyei Központja elrendeli a nyilas zászló kitűzését a vármegye- és a városházára.....	35
2. Zalaegerszeg, 1944. október 18. A Nyilaskeresztes Párt zalaegerszegi városvezetőjének rendelete a zsidókkal kapcsolatos bánásmódról.....	36
3. Nagykanizsa, 1944. október 20. A nagykanizsai polgármester jelentése a belügyminiszterhez a várost ért légitámadásokról.....	36
4. Zalaegerszeg, 1944. november 10. Az alispán engedélye a Zalai Összetartás című lap terjesztésére	38
5. Keszthely, 1944. november 27. Jelentés a Keszthelyt ért légitámadásról	40
6. Zalaegerszeg, 1944. november 28. Az alispán hirdetménye a Német Birodalomba való áttelepülési lehetőségekről	41
7. Zalaegerszeg, 1945. január 5. A vármegyei tiszti főorvos jelentése a belügyminiszternek a fertőző betegségek elleni védekezésről	43
8. Zalaegerszeg, 1945. február 15. A Zalai Összetartás cikke Szálasi Ferenc zalai látogatásáról	45
9. Zalaegerszeg, 1945. február 15. A Zala vármegyei Gazdasági Felügyelőség kimutatása a megyében lévő mezőgazdasági nagyüzemekről és állami gazdaságokról.....	47
10. Velem, 1945. február 20. A hadművelleti terület polgári közigazgatási vezetőjének levele a főispánhoz a lakosság körében kialakítandó közszelemről	49
11. Zalaegerszeg, 1945. március 5. A Vármegyei Gazdasági Felügyelőség jelentése a traktorok és fogatok számáról.....	50
12. Zalaegerszeg, 1945. március 13. A Zalai Összetartás című lap cikke a Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalom megyei tisztségviselőinek értekezletéről	50

13. Nagykanizsa, 1945. április 5. Jegyzőkönyv a Nagykanizsai Nemzeti Bizottság megalakulásáról.....	52
14. Sümeg, 1945. április 7. Jegyzőkönyv a Sümegi Nemzeti Bizottság megalakulásáról	54
15. Zalaegerszeg, 1945. április 8. A főispán utasítása a fősolgabíróknak és a polgármestereknek az orosz katonai parancsnokság által kért adatok beszolgáltatására.....	54
16. Zalaegerszeg, 1945. április 8. A főispán elrendeli a bíróságok munkájának beindítását.....	56
17. Zalaegerszeg, 1945. április 9. A főispán utasítása Zalaegerszeg város polgármesteréhez a háborús romok eltakarítása végett.....	56
18. Zalaegerszeg, 1945. április 9. Az alispán háború utáni első rendelete, melyben utasítást ad a hatóságok, hivatalok, üzletek és üzemek munkájának újraindítására.....	57
19. Nagykanizsa, 1945. április 10. A nagykanizsai polgármester felhívása a piaci árusítás azonnali megkezdésére	58
20. Zalaegerszeg, 1945. április 10. Károlyi János szintársulatának igazolása	59
21. Sárhida. 1945. április 16. Jegyzőkönyv a sárhidai földigénylő bizottság megalakulásáról.....	61
22. Zalaegerszeg, 1945. április 20. A polgármester hirdetménye a zalaegerszegi földosztás megkezdéséről.....	63
23. Zalaegerszeg. 1945. április 20. A zalaegerszegi járás fősolgabírájának felhívása a körjegyzőkhöz, a földhözjuttatásról szóló rendelet azonnali végrehajtására	63
24. Zalaegerszeg, 1945. április 22. Élelmiszerjegyek kiosztása Zalaegerszegen	64
25. Zalaegerszeg, 1945. április 23. A főispán heti jelentéseket kér a járások és városok általános helyzetére vonatkozóan a fősolgabíráktól és polgármesterektől.....	65
26. Zalaegerszeg, 1945. április 24. Zalaegerszeg polgármestere értesíti a város lakosságát a postahivatal működésének megkezdéséről.....	66
27. Zalaegerszeg, 1945. április 25. Főispáni rendelet a szeszes italok megsemmisítéséről	66
28. Zalaegerszeg, 1945. április 26. A Pénzügyigazgatóság helyettes vezetőjének jelentése a főispánnak a hivatal működéséről.....	67

29. Zalaegerszeg, 1945. április 26. Jegyzőkönyv a zalaegerszegi népbíróság megalakításáról.....	70
30. Nagykanizsa, 1945. április 27. A nagykanizsai járás főszolgabírójának jelentése a főispánnak a földosztás menetéről.....	72
31. Zalaegerszeg, 1945. április 28. Az alispán elrendeli a megyei futárszolgálat megszervezését.....	74
32. Zalaegerszeg, 1945. május I. A Zala vármegyei Gazdasági Felügyelőség jelentése a közellátásügyi miniszterhez a vármegye mezőgazdaságának állapotáról.....	75
33. Zalaegerszeg, 1945. május 2. A termelési miniszteri biztos első intézkedései, a mezőgazdasági munkák folyamatosságának és eredményességének biztosítása céljából.....	76
34. Nagykanizsa, 1945. május 2. Az újonnan kinevezett rendőrfőkapitány első intézkedései.....	78
35. Zalaegerszeg, 1945. május 7. A Zala vármegyei Földhivatal ügyvezető-igazgatóhelyettesének instrukciói a földigénylő bizottságok számára.....	80
36. Nagykanizsa, 1945. május 8. A nagykanizsai főszolgabíró jelentése a bolgár csapatok jogosulatlan termény és állat igémbevételéről.....	81
37. Zalaegerszeg, 1945. május 15. Adatszolgáltatás Zalaegerszeg gyárszerű üzeméről.....	83
38. Zalaszentgrót, 1945. május 18. A nemibetegségek terjedésének megakadályozására tett intézkedések.....	84
39. Zalaegerszeg, 1945. május 19. A fasiszta politikai és katonai jellegű szervezetek vagyonát leltározó bizottság jelentése a polgármesternek.....	85
40. Zalaegerszeg, 1945. május 22. A zalaegerszegi állami gimnázium igazgatójának jelentése Zala vármegye tanfelügyelőjének az iskola létszámadatáról.....	86
41. Zalaegerszeg, 1945. május 24. Jegyzőkönyv a zalaegerszegi I. és II. sz. igazoló bizottsági tagok eskütételéről.....	87
42. Letenye, 1945. május 25. Pola-Tódorhegy község lakóinak panasza az orosz és bolgár katonák túlkapásai miatt.....	88
43a. Zalaegerszeg, 1945. május 25. Zalaegerszeg lakosságának élelmiszerfelajánlása az éhező fővárosiak számára.....	89
43b. Zalaegerszeg, 1945. május 26.....	89

44. Zalaegerszeg, 1945. május 26. A Zala vármegyei Gazdasági Felügyelőség főispánnak küldött jelentése a mezőgazdaság helyzetéről.....	90
45. Zalaegerszeg, 1945. május 26. A zalaegerszegi nyilaskeresztes párttagok névsorának kifüggesztése	91
46. Lenti, 1945. június 1. A lenti járás főjegyzőjének jelentése a főispánhoz az oroszoktól teherbe esett nők helyzetéről.....	92
47. Nagykanizsa, 1945. június 2. A nagykanizsai járás főszolgabírájának jelentése a főispánnak szerb katonák által a murakeresztúri vasútállomáson elkövetett visszaélésekről	93
48. Lenti, 1945. június 4. A lenti járás főjegyzőjének intézkedése a környéken található nyilasok előállításával kapcsolatban	94
49. Nagykanizsa, 1945. június 6. A Zala című lap beszámolója Zala vármegye Nemzeti Bizottságának megalakulásáról	95
50. Muraszemenye, 1945. június 7. Muraszemenyei lakosok panasza a Mura folyó elterelése miatt	96
51. Zalaegerszeg, 1945. június 9. A zalaegerszegi polgármester levele a politikai rendőrség vezetőihez a vidéket járó élelmiszergyűjtők elleni hatékonyabb fellépés érdekében.....	97
52. Pusztaderics, 1945. június 15. A Pusztadericsi Nemzeti Bizottság megalakulása	98
53. Zalaegerszeg, 1945. június 15. Kimutatás Zala vármegye lakosságáról 1941-ben és 1945-ben.....	99
54. Zalaegerszeg, 1945. június 28. Az Uj Zala cikke az ideiglenes nemzetgyűlési képviselők megválasztásáról	100
55. Nagykanizsa, 1945. július 1. A Zala című lap cikke az orosz kezelésbe került nagykanizsai vállalatok visszaadásáról	101
56. Keszthely, 1945. július 2. A keszthelyi járás főjegyzőjének jelentése az orosz katonák által elkövetett atrocitásokról	103
57. Zalaegerszeg, 1945. július 3. Hasihagymáz (hastífusz) járvány Zalaegerszezen	105
58. [Hévíz], 1945. július 9. Megállapodás Hévízgyógyfürdő orosz használatbavételéről	106
59. Zalaegerszeg, 1945. július 11. Jelentés a Muraköz területén, magyar községek ellen elkövetett atrocitásokról.....	107

60. Nagykanizsa, 1945. július 14. Jegyzőkönyv Nagykanizsa képviselőtestületének üléséről.....	108
61. Zalaegerszeg, 1945. július 29. Kimutatás a megye területén lévő mozgófénykép-színházakról.....	110
62. Zalaegerszeg, 1945. augusztus 2. Jelentés a Zalaegerszeget ért háborús károkról.....	111
63. Nagykanizsa, 1945. augusztus 4. Jelentés a Nagykanizsát ért háborús pusztításokról.....	112
64. Keszthely, 1945. augusztus 8. Jelentés a keszthelyi üdülőhelyek állapotáról.....	113
65. Nagykanizsa, 1945. augusztus 9. Kelemen Ferenc nagykanizsai bankigazgató feljegyzése a Takarékpénztár arany- és ezüstkészletének oroszok általi elhurcolásáról.....	115
66. Zalaegerszeg, 1945. augusztus 12. Zala vármegye Nemzeti Bizottságának határozata az önkormányzati testületek újjáalakításáról.....	117
67. Zalaegerszeg, 1945. augusztus 17. Baráth Ferenc polgármester jelentése az orosz parancsnokságnak Zalaegerszeg közállapotairól.....	119
68. Zalaegerszeg, 1945. augusztus 18. A Vármegyei Gazdasági Felügyelőség kimutatása a megye birtokmegosztásáról a földreform előtt és után.....	121
69. Zalaegerszeg, 1945. augusztus 21. A főispán jelentése a SZEB-nek a szüreti előkészületekről.....	123
70. Nagykanizsa, 1945. augusztus 22. Kimutatás Nagykanizsa húsz munkásnál többet foglalkoztató gyárszerű üzeméről.....	124
71a. Zalaegerszeg, 1945. szeptember 1. Kimutatás a Zala vármegyében 1944. és 1945. évben működő üzletek számáról.....	125
71b. Zalaegerszeg, 1945. szeptember 1. Kimutatás a zalaegerszegi piac árairól.....	126
71c. Zalaegerszeg, 1945. szeptember 1. Kimutatás a nagykanizsai piac árairól.....	127
72. Zalaegerszeg, 1945. szeptember 14. A zalaegerszegi polgármester levele a főispánhoz az orosz katonák beszállásolása ügyében.....	128
73a. Kányavár, 1945. szeptember 14. A Kányavári Nemzeti Bizottság megalakítása.....	130
73b. Kányavár, 1945. szeptember 14. A községi képviselőtestület megalakítása.....	131
74. Zalaegerszeg, 1945. szeptember 15. Jegyzőkönyv Zala vármegye Törvényhatósági Bizottságának alakuló üléséről.....	132

75. Budapest, 1945. szeptember 24. Pénzsegély kiutalása Zala vármegye háború sújtotta községeinek	136
76. Zalaegerszeg, 1945. szeptember 27. Orosz tiszték beszállásolása Zalaegerszegen.....	138
77. Zalaegerszeg, [1945. október 15.] B. Molnár József főispán jelentése a belügyminiszternek a Zala vármegyében felállított szavazókörök és a választásra jogosultak létszámáról	139
78a.Zalaegerszeg, 1945. október 15. A zalaegerszegi iparosok sztrájkbejelentése.....	139
78b.Zalaegerszeg, 1945. október 16. Baráth Ferenc polgármester tájékoztatja a főispánt az iparossztrájk ügyében, a Szövetséges Ellenőrző Bizottsággal folytatott tárgyalásokról.....	141
79a.Zalaegerszeg, 1945. október 22. A főispán levele a külügyminiszterhez a Pózva községből elhurcolt férfiak hazabocsátása érdekében.....	142
79b.Zalaegerszeg, 1945. október 22. A Pózva községből elhurcolt férfiak ügyében felvett jegyzőkönyv.....	143
80. Zalaegerszeg, 1945. október 29. A Zala vármegyei Gazdasági Felügyelőség jelentése az állatállományról és ebből a Vörös Hadsereg részére történt beszolgáltatásokról	145
81. Budapest, 1945. október 30. A Vöröskereszt tájékoztatása a nyilasok által elhurcolt zalaegerszegi leventék tartózkodási helyéről.....	146
82a.Zalaegerszeg, 1945. (október 27.), november 4. Hirdetmény az 1945. november 4-i nemzetgyűlési választásokról.....	147
82b.[Zalaegerszeg, 1945. november 5.] Az 1945. november 4-i nemzetgyűlési választások végeredménye	152
83. Zalaegerszeg, 1945. november 14. Nyomda- és kiadóvállalatok bejelentése.....	153
84. Zalaegerszeg, 1945. november 21. Az alispán körlevele a főjegyzőkhöz és polgármesterekhez az orosz katonaság elhelyezése során felmerült költségek megtérítésével kapcsolatban	154
85. Zalaegerszeg, 1945. november 30. A zalaegerszegi polgármester jelentése a város területén németek által elkövetett háborús bűncselekményekről	155
86. Zalaegerszeg, 1945. december 10. A Zala vármegyei Gazdasági Felügyelőség hivatalvezetőjének jelentése a kerületi és az országos gazdasági főfelügyelőnek a vármegye mezőgazdasági helyzetéről április és október közötti hónapokra vonatkozóan.....	156

87. Zalaegerszeg, 1945. december 31. AZ MKP jelentése a SZEB-nek a párttagok létszámának alakulásáról	161
88. Zalaegerszeg, 1946. január 9. Zala vármegye termelési miniszteri biztosának levele a körjegyzőkhöz a termelési bizottságok közellátási feladatairól	162
89. Zalaegerszeg, 1946. január 28. Kimutatás a Zala vármegye területén lévő olajütőkről	165
90. Nagykanizsa, 1946. február 3. Az FKgP nagykanizsai szervezetének tisztújító közgyűlésén elfogadott határozati javaslatok	167
91. Zalaegerszeg, 1946. február 12. A főispán jelentése a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, a megyében működő irodalmi társaságokról	168
92. Zalaegerszeg, 1946. március 6. A főispán jelentése a belügyminiszternek orosz hósi temetők létesítéséről	169
93. Zalaegerszeg, 1946. április 13. Jegyzőkönyv Zala vármegye Törvényhatósági Bizottságának újbóli megalakulásáról	170
94. Zalaegerszeg, 1946. április 15. Az alispán körlevele a nemzeti bizottságok elnökeihez a közigazgatási tisztviselők létszámcsökkentésének ügyében	175
95. Zalaegerszeg, 1946. április 29. A Törvényhatósági Közellátási Bizottság megalakítása	177
96. Zalaegerszeg, 1946. május 14. A főispán jelentése a Tájékoztatásügyi Minisztérium számára a Zala vármegye területén megjelenő lapokról	179
97. Zalaegerszeg, 1946. június 11. A főispán jelentése a miniszterelnöknek a fasiszta szelleműnek minősített sajtótermékek összegyűjtéséről és elszállításáról	180
98. Sümeg, 1946. június 17. Kimutatás az orosz parancsnokság részére a sümegi járás községeiről: lakóházai, lakosai, gyárai, üzemei számáról, vetésterületeiről és terméseredményeiről	181
99. Zalaegerszeg, 1946. június Zala vármegye területén lévő földbirtokok, valamint ipari üzemek szám és nagyság szerinti összeírása	183
100. Budapest, 1946. július 13. A belügyminiszter rendelete Zalaegerszeg képviselőtestületének újjáalakításáról	184
101. Keszthely, 1946. július 31. Zala vármegye székhelyének Keszthely községbe való áthelyezésének ügye	185
102. Zalaegerszeg, 1946. november 18. Beszámoló az 1946. november 10-17. között megtartott zalaegerszegi kultúrhétről	186

103. Zalaegerszeg, 1946. december 14. A főispán határozata egyes igazolóbizottságok megszüntetéséről illetve összevonásáról	192
104. Nagykanizsa, 1947. február 13. A Zala című lap beszámolója a közigazgatási bizottság üléséről	194
105. Keszthely, 1947. március 11. Kimutatás a keszthelyi egyesületekről és ipari üzemekről.....	199
106. Nagykanizsa, 1947. április 1. A Zala című lap híradása Nagykanizsa város törvényhatósági jogot kérelmező levelének Rákosi Mátyás miniszterelnök-helyettesnek történő átadásáról.....	201
107. Zalaegerszeg, 1947. április 13. A Független Zala című lap tudósítása a vármegyei orosz katonai parancsnokság búcsúzásáról	205
108a.Zalaegerszeg, 1947. április 16. Az MKP előkészületei május 1. megünneplésére	207
108b.Nagykanizsa, [1947. május 3] Jelentés a nagykanizsai május 1-ről	209
108c.Zalaegerszeg, [1947. május 3.) Jelentés a zalaegerszegi május 1-ről	210
109. Zalaegerszeg, 1947. május 31. A Zala vármegyei Gazdasági Felügyelőség jelentése az Országos Gazdasági Munkaügyi Felügyelőség részére a mezőgazdasági munkanélküliségről	211
110. Zalaegerszeg, 1947. június 10. Kimutatás a vetésterületek júniusi állapotáról	213
111. Keszthely, 1947. július 1. Darnay-Dornyai Béla, a Balatoni Múzeum igazgatójánakjelentése a Keszthely területén levő műemlékekről	214
112. Zalaegerszeg, 1947. július 4. Az Uj Zala című lap tudósítása a hadifogolyfogadó bizottságok munkájáról.....	216
113. [Zalaegerszeg, 1947. július 6.] Az MKP megyei titkárának levele a Munkáspártok Közös Központi Tervbizottságához a megyei tervbizottság megalakulásáról.....	217
114. Zalaegerszeg, 1947. július 16. Kimutatás a Zala megyében földhöz jutottak lakásviszonyairól	219
115. Zalaegerszeg, 1947. július 22. A zalaegerszegi polgármester-helyettes levele a Nemzeti Bizottsághoz az 1947. évi országgyűlési-képviselő választásokkal kapcsolatban.....	221
116. Nagykanizsa, 1947. augusztus 3. A Zalai Világosság című lap riportja Béres Sándorral a Nagykanizsai Népbíróság tanácselnökével a bíróság eddigi munkájáról.....	222

117. Zalaegerszeg, 1947. augusztus 13. Az MKP megyei titkárának instrukciói a megyebizottsági tagok részére az országgyűlési választásokkal kapcsolatban	224
118. Nagykanizsa, 1947. augusztus 21. A nagykanizsai polgármester felhívása a szavazatszedő bizottságok elnökeihez a névjegyzék-kivonatokkal kapcsolatos teendőkre.....	227
119. Budapest, 1947. augusztus 26. Lakatos Dezső, - MKP megyei titkár - választási megbízólevele	229
120. Nagykanizsa, 1947. szeptember 3. A Zalai Világosság című lap beszámolója a "kékcédulákkal" elkövetett választási csalásokról	230
121. Zalaegerszeg, 1947. szeptember 4. A Független Zala című lap tudósítása az 1947-es választások zalai eredményeiről	232
122. Zalaegerszeg, 1947. szeptember 18. A Független Zala című lap tudósítása a Szövetséges Ellenőrző Bizottság megszűnéséről.....	234
RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK.....	237
NÉVMUTATÓ.....	239
TARTALOMJEGYZÉK.....	253

INHALT

EINLEITUNG	5
ZSUZSA MIKÓ: Daten zur politischen- und Verwaltungsgeschichte des Komitats Zala 1945.....	7
CSABA KÁLI: Die wichtigsten Merkmale des Wirtschaftslebens im Komitat Zala im Jahr 1945	17
DOKUMENTE AUS DER GESCHICHTE VON ZALA	33
ABKÜRZUNGSVERZEICHNIS	237
NAMENREGISTER.....	239
INHALT	253